

Ljubljana, 30.08.2019

Komentarji in predlogi sprememb ter dopolnitev predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih (ZMed E)

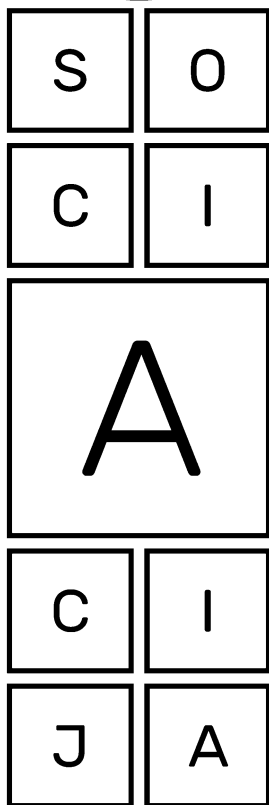
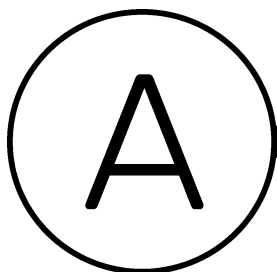
Uvodno pojasnilo

Spoštovani,

ker je med izdajatelji medijev na Slovenskem kar nekaj nevladnih organizacij iz področja kulture in umetnosti in ker se z delom v medijih preživljajo številni samozaposleni v kulturi, še posebej pa kritiki in recenzenti, publicisti, avtorji televizijskih in radijskih oddaj, napovedovalci, snemalci ter oblikovalci videa in zvoka, smo predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih (ZMed-E) nestrpno pričakovali tudi v društvu Asociacija, vsebinski mreži nevladnih organizacij na področju kulture.

Vsekakor se lahko le strinjamo z osnovnimi izhodišči predlagatelja ZMed-E, da je medijska zakonodaja nujno potrebna prilagoditve digitalni medijski sedanjosti in da dejstvo, da področje medijev v Sloveniji ureja tako zastarel zakon, ne vpliva samo na medije same, ampak tudi na pravice javnosti, na kar smo v Asociaciji že opozarjali v okviru javnih razprav opuščeni ali zavrženi predlogov strateških dokumentov in zakonskih sprememb. Ministrstvo za kulturo s predlogom ZMed-E sicer res na številnih mestih poenostavlja medijsko zakonodajo in jo pravzaprav prilagaja aktualnim razmeram majhnega slovenskega trga, na katerem potekajo intenzivni procesi koncentracije medijskega lastništva na področju televizije, radia in tiska ter posledično izginjanja tržno manj zanimivih zahtevnejših kulturno-umetniških programskih vsebin. Za sodelovanje v javni razpravi o predlogu ZMed-E pa smo se v prvi vrsti odločili, ker smo prepričani, da je zakonodajno prilagoditev medijski sedanjosti in prenavo opredelitve medijev nujno še nadgraditi in odpraviti nekatere nedoslednosti, še posebej pa glede medijskih projektov, ki zagotavljajo vsebine v širšem javnem interesu ali tržno manj zanimive vsebine s področja umetnosti in kulture, v katerih večinoma delujejo samozaposleni v kulturi oziroma katerih izdajatelji so nevladne organizacije na področju umetnosti in kulture.

Od predlogov sprememb še posebej izpostavljamo neupoštevanje izdajateljev študentskih radijskih in televizijskih programov ter nepridobitnih medijev, ki praviloma zaradi svoje neprofitne narave težje konkurirajo v enaki meri s pridobitnimi mediji, pri predlaganih novih kriterijih o zagotavljanju in ohranjanju novinarskih delovnih mest in deficitarnih poklicev, preko katerih država definira javni interes in na tej podlagi dodeljuje finančno podporo. Menimo, da je v zakonu potrebno

zagotoviti izjemo za študentske radijske in televizijske programe ter nepridobitne medije, da zagotovimo njihov nadaljnji obstoj in razvoj.

Končno presojo vseh učinkov predloga ZMed-E na medijsko krajino v RS, in še posebej na njen najbolj ranljivi nepridobitni del, bo sicer mogoče izvesti šele, ko bodo sprejeti tudi vsi podzakonski akti, ki jih predlog predvideva, predvsem pa pravilnik, v katerem se bodo podrobneje določili postopki in pogoji za pridobitev oziroma odvzem statusa medija posebnega pomena, in akt, ki bo določil vrste tematskih radijskih programov, njihove značilnosti oziroma programske vsebine, ki jih ti programi lahko razširjajo, programske zahteve, ki jih mora izdajatelj določiti v vlogi ter pogoje pod katerimi jih lahko spreminja. Nejasno pa ostaja tudi, kako konkretno bo ministrstvo za kulturo postopalo glede četrtega odstavka 42. člena predloga ZMed-E, ki mu nalaga, da v roku šestih mesecev po uradni dolžnosti izbriše iz razvida medijev glasila oziroma nosilce objavljanja informacij, ki so med drugim v prvi vrsti namenjeni znanstvenemu ali izobraževalnemu procesu ter predstavitvi temeljne dejavnosti in poslanstva nepridobitnih, neprofitnih in neodvisnih nevladnih organizacij, tudi iz področja umetnosti in kulture.

Čeprav, kot že rečeno, menimo, da predlog ZMed-E ne definira ustrezno t.i. tretjega medijskega sektorja oz. skupnostnih medijev, katerih izdajatelji so večinoma nevladne organizacije iz področja kulture in v katerih se medijsko pogosto udeležujejo prav samozaposleni in drugi posamezniki v kulturi, v skladu s pozivom za sodelovanje v javni razpravi in v imenu medijev, ne zgolj kot gospodarske ampak predvsem kulturne dobrine, v nadaljevanju podajamo predloge za dopolnitve ter spremembe predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih v obliki zakonskih členov.

Za vsa nadaljnja pojasnila smo vam na voljo.

Komentarji

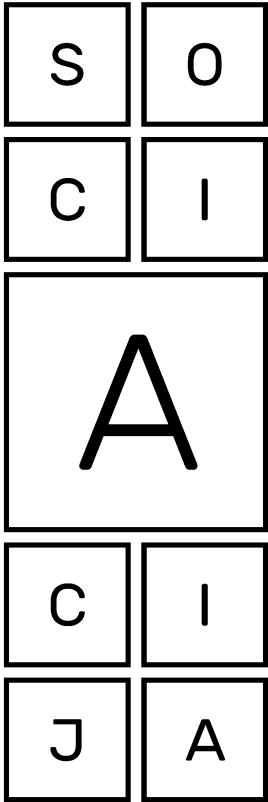
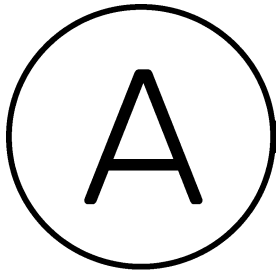
K 1. členu, ki spreminja 2. člen ZMed

V prvi točki se h gospodarski dejavnosti doda »ali negospodarska (družbena)«. Člen se po novem glasi:

»(1) Medij po tem zakonu pomeni obliko razširjanja programskih vsebin, ki se opravlja kot gospodarska ali negospodarska (družbena) dejavnost, z namenom obveščanja, izobraževanja ali zabave, ki je pod uredniško odgovornostjo izdajatelja medija in se zagotavlja splošni ali širši javnosti prek katerekoli komunikacijske poti ali na katerem koli nosilcu objavljanja informacij.

(2) Programske vsebine so informacije vseh vrst (novice, mnenja, obvestila...) in avtorska dela, ki se razširjajo prek medijev v pisni, slikovni, zvočni ali avdiovizualni obliki.

(3) Uredniška odgovornost pomeni izvajanje učinkovitega nadzora nad izborom, organizacijo ali razvrstitvijo programskih vsebin, ki se razširjajo

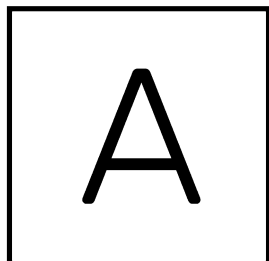
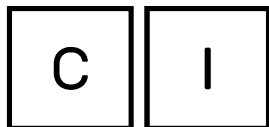
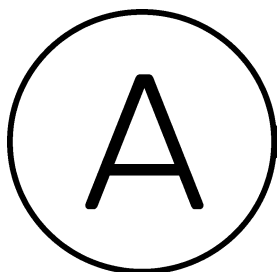
prek medija, prek rednega sprejemanja uredniških odločitev, ki so povezane z vsakodnevnim delovanjem medija.«

Obrazložitev

Predlagatelj v spremembi zakona za opredelitev medija definira ključno opravljanje dejavnosti razširjanja programskih vsebin zgolj na način opravljanja gospodarske dejavnosti, v okviru katere se na "trgu" ponuja blago ali storitve, pri čemur pa ni pomembno, ali je takšna dejavnost pridobitna, profitna ali donosna. Medijska regulacija pa v bodoče ne bo več zadevala primerov, ko posamezne fizične ali pravne osebe sicer razširjajo programske vsebine oz. izvršujejo svojo svobodo izražanja, pa tega ne opravljajo kot dejavnost na trgu, saj zgolj izvršujejo svojo svobodo izražanja in niso ustanovljene, pravno organizirane in registrirane z namenom, da izvajajo medijsko dejavnost. Pa čeprav namensko obveščajo, izobražujejo ali zabavajo, kar je, kot ugotavlja tudi predlagatelj ZMed-E, temeljna funkcija medijev, a to počnejo na način opravljanja negospodarske dejavnosti, katere ne ustvarjajo proizvodov oz. ne opravljajo storitev tako, kot gospodarske. Negospodarske dejavnosti ali družbene dejavnosti sicer opravljajo tudi nevladne organizacije, ki se ukvarjajo z izobraževanjem, znanostjo, raziskovalnim delom in kulturo ter umetnostjo.

V Avstriji, katere medijska ureditev je pomanjkljivo predstavljena v okviru gradiva predloga ZMed-E, pa tudi Nemčiji, Španiji, Franciji, Veliki Britaniji, Irski in drugod je razvit tudi tretji, prostovoljni medijski sektor skupnostnih medijev - community media (npr. svobodne radijske postaje - Freies Radios v Avstriji), kot izjemno pomemben faktor za uresničevanje pravic javnosti do obveščanja in obveščenosti, večje medijske pismenosti, aktivnega državljanstva ter javne vidnosti manjšin pa je prepoznan tudi v deklaracijah Sveta Evrope ([Declaration of the Comitee of Ministers on the role of the community media in promoting social cohesion and intercultural dialogue](#), sprejeta 11. februarja 2019). Več na <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/community-media>.

Predlog ZMed-E tako kot opuščena Strategija razvoja medijev v RS do leta 2024 temelji na prepričanju, da v Republiki Sloveniji obstajata zgolj dve obliki lastninsko-upravljalvskega modela medijev, državni/javni (RTV Slovenija in Slovenska tiskovna agencija) ter zasebni/pridobitni in nepridobitni (gospodarske družbe, ki so namenjene ustvarjanju profita, in obstoječi programi posebnega pomena ter drugi mediji, katerih izdajatelji so registrirani kot neprofitne, nepridobitne in neodvisne nevladne organizacije). Toda dodaja bistveni predpogoj, ki je, da gre za opravljanje gospodarske dejavnosti, v okviru katere se na "trgu" ponuja blago ali storitve, vse ostale oblike negospodarskega razširjanja programskih vsebin fizičnih ali pravnih oseb, tudi v okviru kulturno-umetniških, raziskovalnih, znanstvenih in izobraževalnih dejavnosti, pa izvzema iz medijske regulacije in mehanizmov javnega sofinanciranja medijev, češ da gre zgolj za izvrševanje njihove svobode izražanja. Menimo, da tudi obravnava slednjih nujno sodi v ta zakon.

K 3. členu, ki spreminja 4.a člen ZMed

Členu se doda peta točka, ki se glasi: »Ob finančnih podporah za namene iz tega člena se upošteva, da izdajatelji študentskih radijskih in televizijskih programov ter nepridobitnih medijev praviloma ne morejo zagotavljati ohranjanje novinarskih delovnih mest in deficitarnih poklicev v medijih v enaki meri kot to lahko izdajatelji pridobitnih medijev.« Člen se po novem glasi:

»(1) Republika Slovenija z namenom uresničevanja javnega interesa na področju medijev s proračunskimi sredstvi za medije, zagotovljenimi pri pristojnem ministrstvu, podpira:

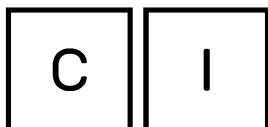
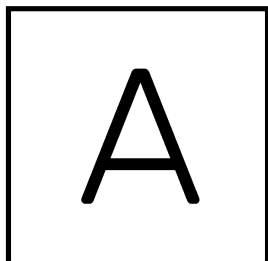
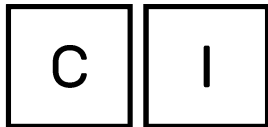
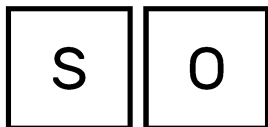
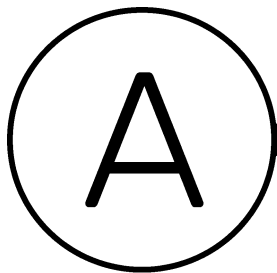
1. ustvarjanje pogojev za produkcijo izvirnih programskih vsebin medijev, zlasti zahtevnejših, specifičnih in manj zastopanih novinarskih zvrsti, vrst in žanrov, kot so programske vsebine na področju preiskovalnega novinarstva, programske vsebine, namenjene spremljanju in kritični refleksiji kulture in umetnosti, in lokalne informativne vsebine;
2. ustvarjanje pogojev za produkcijo programskih vsebin, namenjenih senzorno oviranim osebam v njim prilagojenih tehnikah;
3. ukrepe, namenjene zviševanju kakovosti, profesionalnosti in etičnosti novinarskega dela ter ohranjanju novinarskih delovnih mest in deficitarnih poklicev v medijih;
4. ukrepe, namenjene spodbujanju in razvoju medijske pismenosti, kritični obravnavi primerov spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti v medijih ter prepoznavanju neresničnih in zavajajočih informacij v medijih;
5. druge ukrepe oziroma projekte, ki so v javnem interesu na področju medijev in so opredeljeni v nacionalnem programu za kulturo ali drugih nacionalnih strateških dokumentih.

(2) Za namene iz prejšnjega odstavka se zagotovijo sredstva v letni višini, ki ustreza vrednosti najmanj treh odstotkov zneska prispevka za programe RTV Slovenija, ki je bil zbran v preteklem letu.

(3) Finančne podpore za namene iz 1. točke prvega odstavka tega člena ne moreta pridobiti Radiotelevizija Slovenija in Slovenska tiskovna agencija.

(4) Finančne podpore za namene iz tega člena ne morejo pridobiti izdajatelji, ki so samoupravne lokalne skupnosti ali druge pravne osebe javnega prava, politične stranke, verske skupnosti, sindikati ali zbornice, ali imajo te osebe v njihovem kapitalu ali premoženju več kot 20 odstotni lastniški delež ali več kot 20 odstotkov upravljavskih oziroma glasovalnih pravic.

(5) Ob finančnih podporah za namene iz tega člena, se upošteva, da izdajatelji študentskih radijskih in televizijskih programov ter nepridobitnih medijev praviloma ne morejo zagotavljati ohranjanje novinarskih delovnih mest in deficitarnih poklicev v medijih v enaki meri kot to lahko izdajatelji pridobitnih medijev.«

Obrazložitev

Predlagatelj s sistemskimi ukrepi skuša povečati socialno varnost novinarjev in urednikov ter ostalih medijskih delavcev, kar pozdravljamo. Hkrati pa ugotavljamo, da ZMed-E v ničemer ne upošteva dejstva, da tako kot pri izdajateljih študentskih radijskih programih posebnega pomena, katerih programske vsebine ustvarjajo in razširjajo večinoma študentje in so pretežno namenjene študentski javnosti, obstajajo tudi nepridobitni mediji, ki nimajo zaposlenih novinarjev in urednikov z enako stopnjo socialne varnosti kot v drugih pridobitnih medijih, ampak v produkciji tržno manj zanimivih, a vsebinsko zahtevnejših avtorskih programskih vsebin sodelujejo predvsem s samozaposlenimi v kulturi, samostojnimi novinarji, publicisti in drugimi avtorji.

Zato predlagamo, da se za ohranitev študentskih radijskih in televizijskih programov ter nepridobitnih medijev določi izjema, da te praviloma ne morejo zagotavljati ohranjanje novinarskih delovnih mest in deficitarnih poklicev v medijih v enaki meri kot to lahko izdajatelji pridobitnih medijev.

K 5. členu, ki za 4.a členom doda novi 4.b člen

V 4.b členu se doda peta točka: »Pri razdelitvi sredstev za namen podpore dejavnosti nepridobitnih medijev s statusom posebnega pomena se zasleduje cilj zagotavljanja enakovredne dostopnosti do kulturno-umetniških vsebin prebivalcem vseh območij v Republiki Sloveniji.« Člen se po novem glasi:

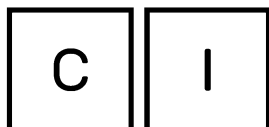
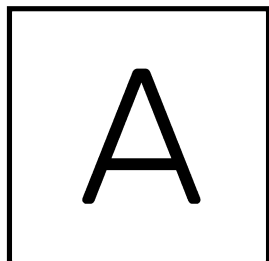
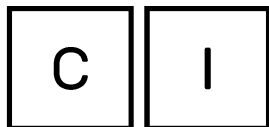
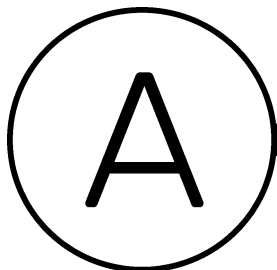
»1) Republika Slovenija z namenom uresničevanja javnega interesa na področju medijev s posebnimi proračunskimi sredstvi, zagotovljenimi pri pristojnem ministrstvu, podpira dejavnost medijev posebnega pomena iz 77., 80. in 81. člena tega zakona.

(2) S sredstvi iz prejšnjega odstavka se za obdobje dveh let sofinancira produkcija in distribucija programskih vsebin, ki jih morajo zagotavljati mediji posebnega pomena v skladu z določbami 77., 80. in 81. člena tega zakona.

(3) Za namene iz tega člena se zagotovijo sredstva v letni višini, ki ustreza vrednosti najmanj treh odstotkov zneska prispevka za programe RTV Slovenija, ki je bil zbran v preteklem letu. Neporabljena sredstva se lahko porabijo za namene uresničevanja javnega interesa na področju medijev iz prejšnjega člena.

(4) Pri razdelitvi sredstev za namen podpore dejavnosti lokalnih radijskih in televizijskih programov s statusom posebnega pomena se zasleduje cilj zagotavljanja enakovredne dostopnosti do lokalnih vsebin prebivalcem vseh območij v Republiki Sloveniji.

(5) Pri razdelitvi sredstev za namen podpore dejavnosti nepridobitnih medijev s statusom posebnega pomena se zasleduje cilj zagotavljanja enakovredne dostopnosti do kulturno-umetniških vsebin prebivalcem vseh območij v Republiki Sloveniji.«

Obrazložitev

Ocenjujemo, da je tako, kot je pri razdelitvi sredstev za namen podpore dejavnosti lokalnih radijskih in televizijskih programov s statusom posebnega pomena, pri kateri se zasleduje cilj zagotavljanja enakovredne dostopnosti do lokalnih vsebin prebivalcem vseh območij v Republiki Sloveniji, potrebno določiti, da se pri razdelitvi sredstev za namen podpore dejavnosti nepridobitnih medijev s statusom posebnega pomena zasleduje cilj zagotavljanja enakovredne dostopnosti do kulturno-umetniških vsebin prebivalcem vseh območij v Republiki Sloveniji, kar je na področju medijev enako v javnem interesu kot dostop do lokalnih vsebin.

K 5. členu, ki za 4.a členom doda novi 4.c člen

V 4.c členu se prva točka spremeni na način, da se glasi: »O razdelitvi sredstev za izvajanje 4.a in 4.b člena tega zakona na podlagi javnih pozivov ali javnih razpisov (v nadaljnjem besedilu: razpis) odloča strokovna komisija. Za izvedbo razpisov se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja uresničevanja javnega interesa za kulturo, če ni v tem zakonu določeno drugače.« V drugi točki se doda »Člani strokovnih komisij so za svoje delo kazensko odgovorni.« in v šesti točki, se doda alinejo »– ohranjanje novinarskih delovnih mest za nedoločen čas, razen pri izdajateljih študentskih radijskih in televizijskih programov in nepridobitnih medijev«. Člen se po novem glasi:

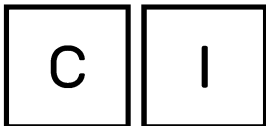
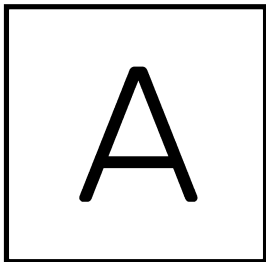
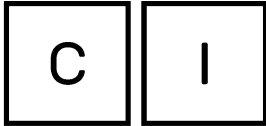
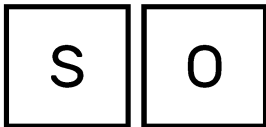
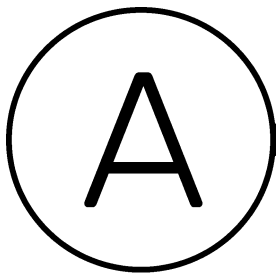
»(1) O razdelitvi sredstev za izvajanje 4.a in 4.b člena tega zakona na podlagi javnih pozivov ali javnih razpisov (v nadaljnjem besedilu: razpis) odloča strokovna komisija. Za izvedbo razpisov se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja uresničevanja javnega interesa za kulturo, če ni v tem zakonu določeno drugače.

(2) Člane strokovne komisije izmed strokovnjakov za področje medijev imenuje pristojni minister v skladu z zakonom, ki ureja uresničevanja javnega interesa za kulturo. Člani strokovne komisije ne morejo biti funkcionarji, poslanci in člani vodstev ali izvršilnih organov političnih strank. Člani strokovnih komisij so za svoje delo kazensko odgovorni.

(3) Pogoji za sodelovanje na razpisih ter kriteriji in merila za presojo in ocenjevanje vlog prijaviteljev se podrobneje določijo v besedilih posameznih razpisov.

(4) Pri določitvi pogojev za sodelovanje na razpisih se upoštevajo naslednja izhodišča:

- prijavitelj je registriran za opravljanje ustrezne dejavnosti na področju medijev oziroma kulture;
- prijavitelj ima izpolnjene obveznosti (pravne, finančne, pogodbene ipd.) do financerja in njegovih posrednih proračunskih uporabnikov;
- prijavitelj s svojim dosedanjim delom izkazuje spoštovanje profesionalnih standardov;
- prijavitelj ima zagotovljene ustrezne materialne, prostorske, kadrovske,

organizacijske ali druge možnosti:

– drugo glede na specifičnost posameznega razpisa.

(5) Pri določitvi kriterijev in meril za presojo in ocenjevanje vlog prijaviteljev se upoštevajo naslednja izhodišča:

– pomen izvedbe projekta za uresničevanje javnega interesa na področju medijev;

– presoja vsebinske zasnove projekta;

– presoja strokovnih referenc prijavitelja;

– presoja strokovnih referenc sodelujočih pri izvedbi projekta;

– presoja ustreznosti finančnega načrta realizacije projekta;

– drugo glede na specifičnost posameznega razpisa.

(6) V besedilih razpisov se lahko glede na specifičnost posameznega razpisa določijo tudi prednostni kriteriji in merila, pri čemer se upoštevajo naslednja izhodišča:

– ohranjanje novinarskih delovnih mest za nedoločen čas, razen pri izdajateljih študentskih radijskih in televizijskih programov in nepridobitnih medijev;

– zagotavljanje visoke stopnje pravne zaščite in trajnejše socialne varnosti tako redno zaposlenim kot drugim pogodbeno vezanim novinarjem;

– zagotavljanje visokih profesionalnih in etičnih standardov na področju novinarskega dela;

– zagotavljanje visokih standardov novinarske avtonomije in uredniške neodvisnosti;

– zagotavljanje rednega izobraževanja in usposabljanja novinarjev;

– nepridobitnost medija;

– dostopnost programskih vsebin senzorno oviranim osebam v njim prilagojenih tehnikah;

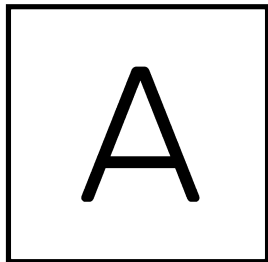
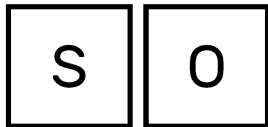
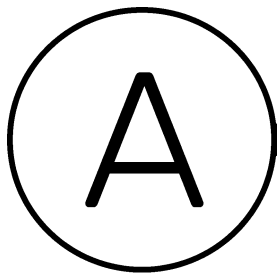
– zagotavljanje visokih programskih deležev lastne produkcije, slovenskih avdiovizualnih del in slovenske glasbe.

(7) Prednostni kriteriji in merila iz prejšnjega odstavka pomenijo dodatno število točk, ki jih prejmejo projekti, ki te kriterije in merila izpolnjujejo.

(8) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo za razdelitev sredstev po tretjem odstavku 4. člena tega zakona.«

Obrazložitev

Predlagatelj sicer izpostavlja pomembnost zavedanja, da so javne podpore do neke mere lahko ustrezen korektiv, hkrati pa dodaja, da morajo biti izvajane tako, da ne vodijo v pretirano odvisnost medijev in novinarjev od državnega denarja, saj to lahko vpliva na zmanjševanje njihove profesionalne kritične distance do države. Dodajamo, da je pomembno tudi zavedanje, da morajo biti javne podpore izvajane tako, da omogočajo čim

manj političnega vpliva posameznega ministra ali ministrice za kulturo na razdeljevanje sredstev, česar pa predlog ZMed-E ne predvideva, saj o razdelitvi sredstev na podlagi javnih pozivov ali javnih razpisov na predlog strokovne komisije odloča prav minister ali ministrica, pristojna za kulturo. Zato predlagamo zakonsko določeno uvedbo strokovne komisije kot tiste, ki odloča o razdelitvi sredstev in katere člani so za svoje delo kazensko odgovorni.

Ker predlagatelj že določa, da se bo pri ocenjevanju in presoji projektov v okviru javnih razpisov in pozivov, namenjenih uresničevanju javnega interesa na področju medijev, kot prednostne kriterije in merila ne glede na pridobitno ali nepridobitno pravno organizacijsko obliko medija upoštevalo tudi ohranjanje novinarskih delovnih mest za nedoločen čas in zagotavljanje visoke stopnje pravne zaščite in trajnejše socialne varnosti tako redno zaposlenim kot drugim pogodbeno vezanim novinarjem, predlagamo, da to postane tudi del razpisnih kriterijev in meril, iz katerih pa naj se ponovno izvzame študentske radijske in televizijske programe in nepridobitne medije.

K 15. členu, ki za 58. členom doda nov 58.a člen

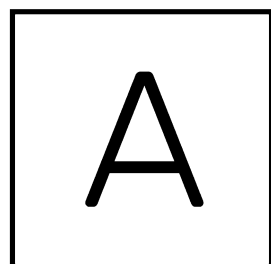
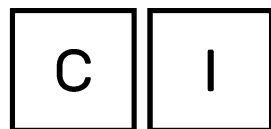
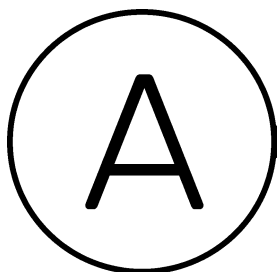
V drugi točki k javnemu interesu dodat področje »kulture«, v tretji točki se doda alinejo »– obstoj kulturno umetniških programskih vsebin in programskih vsebin s področja kulturno umetniške kritike, ki so v javnem interesu na področju medijev in kulture« in alineji »– ohranjanje novinarskih delovnih mest in dopisništev" dodatek "razen pri izdajateljih študentskih in televizijskih programov ter nepridobitnih medijev« in v peti točki »Član strokovne komisije so za svoje delo kazensko odgovorni.« Člen se po novem glasi:

»(1) Pristojno ministrstvo izda mnenje o skladnosti koncentracije v medijih z javnim interesom na področju medijev iz 2. alineje šestega odstavka prejšnjega člena na podlagi testa javnega interesa, ki ga izvede posebna strokovna komisija.

(2) V okviru priprave mnenja iz prejšnjega odstavka lahko pristojno ministrstvo zaprosi za mnenje tudi reprezentativna strokovna združenja novinarjev in medijev ter druge nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu na področju medijev in kulture.

(3) Test javnega interesa temelji na presoji posledic koncentracije v medijih za javni interes na področju medijev, zlasti za uresničevanje pravice do javnega obveščanja in obveščenosti. Pri tem se upoštevajo zlasti naslednji kriteriji:

– obstoj pluralnosti in raznovrstnosti medijev (medijski pluralizem), ki zajema raznolikost obsega, uporabe in distribucije medijev v razmerju do lastništva in nadzora (pluralizem medijskega lastništva in nadzora), tipov in žanrov medijev (pluralizem medijskih tipov in žanrov), političnih stališč (politični pluralizem), kulturnih izražanj (kulturni pluralizem) in lokalnih interesov (geografski pluralizem);

- obstoj pluralnosti intelektualnega trga (intelektualni pluralizem);
- obstoj splošno informativnih programskih vsebin in programskih vsebin s področja preiskovalnega novinarstva ter drugih zahtevnejših in posebnih novinarskih vrst, ki so v javnem interesu na področju medijev;
- obstoj kulturno umetniških programskih vsebin in programskih vsebin s področja kulturno umetniške kritike, ki so v javnem interesu na področju medijev in kulture;
- zagotovljenost zadostnih finančnih sredstev, potrebnih za ohranitev in razvoj medijske dejavnosti;
- ohranjanje novinarskih delovnih mest in dopisništev, razen pri izdajateljih študentskih in televizijskih programov ter nepridobitnih medijev;
- poravnavanje finančnih in davčnih obveznosti do Republike Slovenije ter plačevanje plač in prispevkov za socialno varnost zaposlenim.

(4) Člane posebne strokovne komisije iz prvega odstavka tega člena imenuje pristojni minister po javnem pozivu na podlagi predlogov reprezentativnih strokovnih združenj novinarjev, nevladnih organizacij, ki delujejo v javnem interesu na področju medijev, in gospodarsko-interesnih združenj medijev izmed strokovnjakov za področje medijev, novinarstva in varstva konkurence.

(5) Člani strokovne komisije ne morejo biti funkcionarji, poslanci in člani vodstev ali izvršilnih organov političnih strank. Član strokovne komisije so za svoje delo kazensko odgovorni.

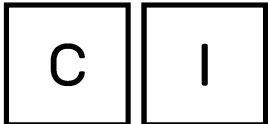
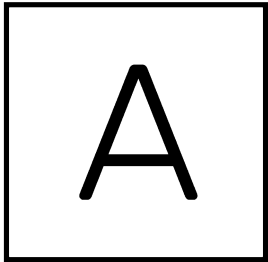
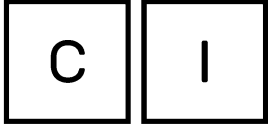
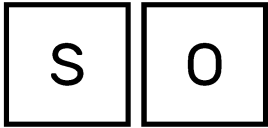
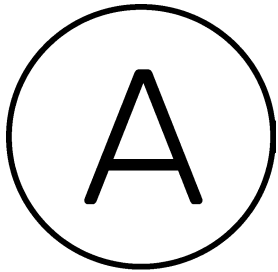
(6) Glede postopka imenovanja, financiranja, trajanje mandata in načina dela strokovne komisije se smiselno uporablja zakon, ki ureja uresničevanje javnega interesa za kulturo.«

Obrazložitev

Predlagatelj za pripravo mnenja o skladnosti koncentracije v medijih z javnim interesom predlaga tudi reprezentativna strokovna združenja novinarjev in medijev ter druge nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu na področju medijev. Ker pa javni interes, o katerem presoja ministrstvo, izhaja tudi iz javnega interesa za kulturo, menimo, da je nujno strokovno področje razširiti še na splošnejše področje kulture.

Pri društvu Asociacija v funkciji zagovorništva za nevladne organizacije in posameznike na področju kulture menimo, da mora biti medijska krajna oblikovana tudi preko kriterijev vzdrževanja nivoja kulture v skladu s presojo stroke. Zakonodajno je zato potrebno regulirati tudi obstoj kulturno umetniških programskih vsebin in programskih vsebin s področja kulturno umetniške kritike, ki so v javnem interesu na področju medijev in kulture.

Kot že omenjeno pa zaradi strukturnih pogojev, ki jih določa neprofitno delovanje znotraj javnega interesa za medije in kulturo, menimo, da je kljub velikemu pomenu umeritve zakonodaje v smer večje socialno-ekonomske stabilnosti novinarskega poklica, potrebno tudi tu prepoznati izjemo pri izdajateljih študentskih in televizijskih programov ter

neprireditnih medijev.

K 21. členu, ki spreminja 81. člen

V drugi alineji prve točke se večinskemu deležu programskih vsebin doda »kulturno umetniški« programi in »kritičnih« novinarskih vrst. Briše se šesta alineja prve točke, ki se glasi: »– ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas s polnim delovnim časom z najmanj dvema delavcema na novinarskih delovnih mestih.« Člen se po novem glasi:

»(1) Status neprireditnega medija pridobi izdajatelj, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

– v primeru radijskega ali televizijskega programa v dnevnem oddajnem času zagotavlja najmanj 30 odstotkov programskih vsebin lastne produkcije in ima v tedenski programski shemi zastopane najmanj štiri različne vrste programskih vsebin, kot jih določa pravilnik, ki ureja merila za opredelitev vsebin lastne produkcije;

– v primeru tiskanega medija ali elektronske publikacije redno zagotavlja večinski delež izvirnih splošno informativnih in kulturno umetniških programskih vsebin in programskih vsebin s področja preiskovalnega novinarstva ali drugih zahtevnejših, kritičnih in posebnih novinarskih vrst;

– ni ustanovljen z namenom opravljanja pridobitne dejavnosti ali z namenom pridobivanja dobička ali z namenom razvoja, olajševanja ali pospeševanja pridobitne dejavnosti svojih ustanoviteljev, družbenikov ali članov;

– v skladu s svojim ustanovitvenim aktom dobiček ali presežek prihodkov nad odhodki uporablja izključno za doseganje namenov ali ciljev na področju izdajanja neprireditnega medija in svojega premoženja ne deli med svoje ustanovitelje, družbenike, člane ali druge osebe;

– plače njegovih zaposlenih ter nadomestila za plače članov organov upravljanja in nadzora pri izdajatelju ter druga nadomestila (potni stroški, dnevnice itd.) ne presegajo tarif, ki jih veljavni predpisi in kolektivna pogodba zaposlenih v kulturi določajo za javne zavode;

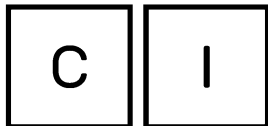
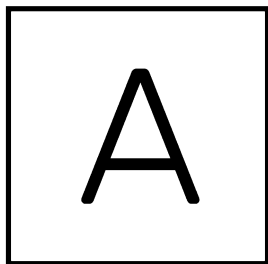
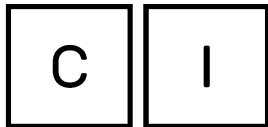
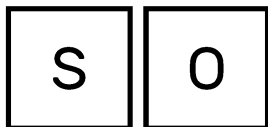
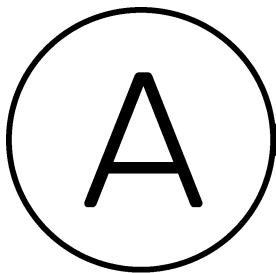
(2) O podelitvi statusa neprireditnega medija odloči pristojno ministrstvo z odločbo, pri čemer izpolnjevanje pogoja iz 1. alineje prejšnjega odstavka ugotovi agencija, pogoja iz 2. alineje pa strokovna komisija iz 4.c člena tega zakona.

(3) Pristojno ministrstvo z odločbo odvzame status neprireditnega medija, če:

– izdajatelj ne izpolnjuje predpisanih pogojev iz prvega odstavka tega člena in ugotovljenih nepravilnosti tudi ne odpravi v roku, ki ga določi pristojno ministrstvo;

– izdajatelj sam poda zahtevo za odvzem statusa.«

Obrazložitev

Predlagatelj nepridobitnim medijem in lokalnim radijskim ter televizijskim programom dodatno otežuje tudi dostop do dodelitve statusa medija posebnega pomena, saj se kot nov pogoj določi, da ima izdajatelj sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas s polnim delovnim časom z najmanj dvema delavcema na novinarskih delovnih mestih, kar je za številne nepridobitne inovativne medijske oblike, tudi kulturno-umetniške, težko dosegljiv prag, pa tudi sicer gre za drugačen način medijske produkcije praviloma vsebinsko zahtevnejših avtorskih vsebin, ki, kot že rečeno, temelji na sodelovanju predvsem s samozaposlenimi v kulturi, samostojnimi novinarji, publicisti in drugimi avtorji. Ocenjujemo, da se s takšnimi mehкими ukrepi pozitivne diskriminacije namenja dodatno spodbudo izvajanju določenih ciljev, ki so v javnem interesu zgolj na področju pridobitnih medijev in medijev kot zgolj gospodarske in ne tudi kulturne, družbene in negospodarske dobrine.

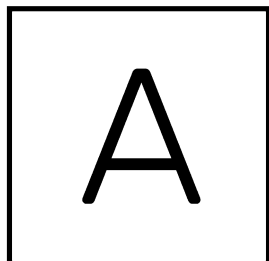
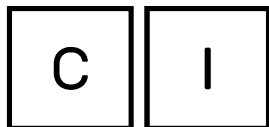
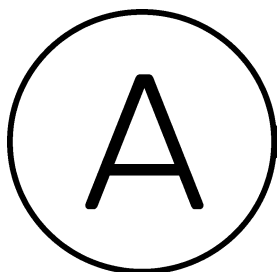
K 36. členu, ki spreminja 131. člen

131. člen se razdeli na 131. in 131. a člen. Po novem se člena glasita:

»131. člen

(1) Z globo od 1.000 do 10.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če:

1. izdajatelj prek medija razširja programske vsebine, s katerimi se spodbuja k narodni, rasni, verski, spolni ali drugi neenakopravnosti, k nasilju in vojni, ali razpihuje narodno, rasno, versko, spolno ali drugo sovraštvo in nestrpnost (prvi odstavek 8. člena);
2. medij na zahtevo državnih organov ter javnih podjetij in javnih zavodov brez odlašanja brezplačno ne objavi nujnega sporočila v zvezi z resno ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine, ter varnosti države (25. člen);
3. prikrito oglašuje tako, da naj bi se prepričalo bralca, poslušalca oziroma gledalca, da v primeru objave posameznega oglasa ne gre za oglaševalske vsebine (prvi odstavek 47. člena);
4. pri oglaševanju uporablja tehnične postopke, ki bralcem, poslušalcem oziroma gledalcem ne omogočajo zavestnega zaznavanja oglaševanih vsebin (drugi odstavek 47. člena);
5. z oglaševanjem prizadene spoštovanje človekovega dostojanstva; spodbuja rasno, spolno ali narodnostno diskriminacijo in versko ali politično nestrpnost; spodbuja dejanja, ki škodujejo zdravju in varnosti ljudi ali zaščitni okolja ali kulturne dediščine; žali verska ali politična prepričanja; ali škodi interesom uporabnikov (četrti odstavek 47. člena);
6. v nasprotju z zakonom oglašuje alkoholne pijače prek medijev (šesti odstavek 47. člena);
7. oglasi, katerih pretežno ciljno občinstvo so otroci, ali v katerih nastopajo otroci, vsebujejo prizore nasilja, pornografije in druge vsebine, ki bi lahko škodovale njihovemu zdravju ter duševnemu in telesnemu razvoju, ali kako

drugače negativno vplivale na dovzetnost otrok (prvi odstavek 49. člena);

8. z oglaševanjem moralno ali psihično prizadene otroke oziroma če z oglasi spodbuja otroke k nakupu proizvodov ali storitev z izkoriščanjem njihove neizkušenosti in lahkovernosti; ali spodbuja otroke, da bi prepričevali starše ali koga drugega v nakup proizvodov ali storitev; ali izkorišča posebno zaupanje otrok v starše, učitelje ali druge osebe; ali neupravičeno prikazuje otroke v nevarnih situacijah (drugi odstavek 49. člena);

9. sponzorira poročila in aktualno-informativne programske vsebine (prvi odstavek 55. člena);

10. izdajatelj, ki je uveljavil pravico do kratkega poročanja, ne omogoči izdajatelju, ki dogodka ni mogel posneti, enkratne uporabe svojega posnetka (šesti odstavek 74. člena);

11. so pornografske vsebine v tiskanih publikacijah ter na oglasnih površinah ponujene tako, da jih otroci in mladoletniki lahko vidijo in kupijo (osmi odstavek 84. člena);

12. dostop do pornografskih vsebin v elektronskih publikacijah ni s tehničnimi sredstvi oziroma z zaščito omejen tako, da otroci in mladoletniki do njih ne morejo dostopati (osmi odstavek 84. člena);

13. izdajatelj radijskega oziroma televizijskega programa ne izvaja radijske oziroma televizijske dejavnosti na podlagi in v skladu z dovoljenjem za izvajanje radijske oziroma televizijske dejavnosti (prvi odstavek 105. člena);

14. predvaja lokalna okna v nasprotju s 106.b členom tega zakona.

(2) Z globo od 500 do 5.000 eurov se kaznuje za prekršek prejšnjega odstavka samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 50 do 200 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba v samoupravni lokalni skupnosti.

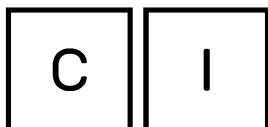
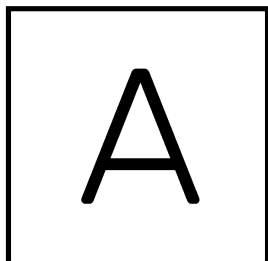
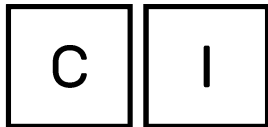
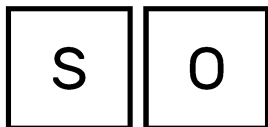
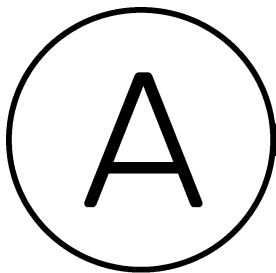
(4) Z globo od 50 do 100 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena posameznik.

131. a člen

(1) Z globo od 400 do 10.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če:

1. delež programskih vsebin lastne produkcije ne obsega najmanj 20 odstotkov tedenskega oddajnega časa televizijskega programa (prvi odstavek 85. člena);

2. delež programskih vsebin lastne produkcije ne obsega najmanj 30 odstotkov tedenskega oddajnega časa radijskega programa (tretji

odstavka 85. člena):

3. slovenska glasba oziroma glasbena produkcija slovenskih ustvarjalcev in poustvarjalcev ne znaša najmanj 20 odstotkov vse dnevno predvajane glasbe radijskega in televizijskega programa (prvi odstavek 86. člena);

4. delež vse dnevno predvajane glasbe iz prvega odstavka 86. člena tega zakona ne znaša najmanj 40 odstotkov, ko gre za vsak posamezni program Radiotelevizije Slovenija, oziroma delež vse dnevno predvajane glasbe ne znaša najmanj 25 odstotkov, ko gre za radijske in televizijske programe posebnega pomena (drugi odstavek 86. člena);

5. najmanj polovica skladb, ki predstavljajo delež slovenske glasbe iz prvega oziroma drugega odstavka 86. člena tega zakona, ni predvajanih v oddajnem času med 6. in 22. uro (prvi odstavek 86.a člena);

(2) Z globo od 200 do 5.000 eurov se kaznuje za prekršek prejšnjega odstavka samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 30 do 200 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba v samoupravni lokalni skupnosti.

(4) Z globo od 30 do 100 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena posameznik.«

Obrazložitev

Pomembna novost, ki jo uvaja predlagatelj, naj bi bila tudi prenova poglavja o kazenskih določbah z ureditvijo po novih tehničnih standardih ter določitvijo različnih razponov glob, ki pa so znatno nižji kot v obstoječem zakonu, zato da se vzpostavlja njihova sorazmernost in preventivna vloga ter da njihov izrek ne bi predstavljal prevelikega tveganja za delovanje in obstoj medijev, zlasti manjših. Toda predlog predvideva, da se z globo od 1.000 do 10.000 eurov kaznuje za prekršek vsaka pravna oseba, tako če kot izdajatelj prek medija razširja programske vsebine, s katerimi se spodbuja k narodni, rasni, verski, spolni ali drugi neenakopravnosti, k nasilju in vojni, ali razpihuje narodno, rasno, versko, spolno ali drugo sovraštvo in nestrpnost, kot denimo če najmanj polovica skladb, ki predstavljajo delež slovenske glasbe iz prvega oziroma drugega odstavka 86. člena tega zakona, ni predvajanih v oddajnem času med 6. in 22. uro. Enako se za oba navedena prekrška z globo od 500 do 5.000 eurov kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, in z globo od 50 do 200 eurov tudi odgovorna oseba pravne osebe, kar je po našem mnenju nesorazmerno in diskriminatorno predvsem do manjših in nepridobitnih medijev, zato predlagamo natančnejšo in v primerih kršitev, ki so posledica človeške napake in ne zavestnega kršenja zakonodaje, nižjo globo.